

אלה ראשי בית אבותם

Legacy, Progeny & Fellowship; The Challenge of Moral Suasion

(1) שמות ו, י-ל

(י) וַיֹּדְבַר ה' אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: (יא) בֹּא דַבֵּר אֶל־פְּרַעֲה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיְשַׁלַּח אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ: (יב) וַיֹּדְבַר מֹשֶׁה לִפְנֵי ה' לֵאמֹר
הֲן בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לֹא־שָׁמְעוּ אֵלַי וְאִיךָ יִשְׁמַעֲנִי פְרַעֲה וְאֲנִי עָרַל שִׁפְתַּיִם:
(יג) וַיֹּדְבַר ה' אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן וַיֹּצִיֵם אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶל־פְּרַעֲה מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְהוֹצִיא אֶת־ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם:

(יד) אֵלֶּה רָאשֵׁי בֵּית־אֲבוֹתָם **בְּנֵי רְאוּבֵן בְּכֹר יִשְׂרָאֵל חֲנוּךְ וּפְלוּא חֲצֵרֹן וְכַרְמִי אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת רְאוּבֵן:** (טו) וּבְנֵי שִׁמְעוֹן יְמוּזָא וְיִמְיֹן וְאֶהֱדָ וְיִכִּין וְצַחֲדָ וְשֹׁאֵל בְּן־הַפְּנַעֲנִית אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת שִׁמְעוֹן: (טז) וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי־לֵוִי לְתַלְדוֹתָם גְּרִשׁוֹן וְקַהַת וּמְרָרִי וְשֵׁנִי מִבְּנֵי לֵוִי
שִׁבְעֵי וַיְהִי־שֵׁם וְכֹהֵן וְכֹהֵן: (יז) בְּנֵי גְרִשׁוֹן לְבִנָּי וְשִׁמְעִי לְמִשְׁפַּחַתָּם: (יח) וּבְנֵי קַהַת עֲמֵרָם וַיִּצְהָר וְחִבְרוֹן וְעִזִּיאֵל וְשֵׁנִי מִבְּנֵי קַהַת וְיִשָּׁרְיָהוּ וְיִשָּׁרְיָהוּ וְכֹהֵן וְכֹהֵן: (יט) וּבְנֵי מְרָרִי מַחֲלִי וּמוֹשִׁי אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת הַלֵּוִי לְתַלְדוֹתָם: (כ) וַיִּקַּח עֲמֵרָם אֶת־יֹכְבֵד דֹּדְתוֹ לֹא לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד
לֹא אֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־מֹשֶׁה וְשֵׁנִי מִבְּנֵי עֲמֵרָם וְיִשָּׁרְיָהוּ וְכֹהֵן וְכֹהֵן: (כא) וּבְנֵי יִצְהָר קָרַח וְנַפְגִּי וְזַכְרִי: (כב) וּבְנֵי עִזִּיאֵל מִישָׁאֵל וְאֶלְצָפָן וְסַתְרִי: (כג) וַיִּקַּח אַהֲרֹן אֶת־אֵלִישַׁבַע בַּת־עַמִּינָדָב אַחֹת נַחֲשׁוֹן לֹא לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לֹא אֶת־נָדָב וְאֶת־אֲבִיהוּא אֶת־אֶלְעָזָר וְאֶת־אִיתָמָר: (כד) וּבְנֵי קָרַח אֶסִּיר וְאֶלְקָנָה וְאֶבִּיאֶסָר אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת הַקְּרָחִי: (כה) וְאֶלְעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן לָקַח־לוֹ מִבְּנוֹת פְּטִיאֵל לֹא לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לֹא אֶת־פִּינְחָס אֵלֶּה רָאשֵׁי אֲבוֹת הַלְוִיִּם לְמִשְׁפַּחַתָּם: (כו) **הוּא אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה אֲשֶׁר אָמַר ה' לָהֶם הוֹצִיאוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַל־צַבְאוֹתָם:** (כז) הֵם הַמְדַבְּרִים אֶל־פְּרַעֲה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם לְהוֹצִיא אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם הוּא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן: (כח) וַיְהִי בַיּוֹם דַּבֵּר ה' אֶל־מֹשֶׁה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם:

(כט) וַיֹּדְבַר ה' אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר אֲנִי ה' דַּבֵּר אֶל־פְּרַעֲה מֶלֶךְ מִצְרַיִם אֶת־כָּל־אֲשֶׁר אָנֹכִי דַבֵּר אֵלֶיךָ: (ל) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לִפְנֵי ה' הֲן אֲנִי עָרַל שִׁפְתַּיִם וְאִיךָ יִשְׁמַע אֵלַי פְּרַעֲה:

(2) אבן עזרא פירוש שני שמות ו'

אלה ראשי בית אבותם – שב אל בני ישראל הנזכרים למעלה, והאנשים הם יורדי מצרים. החל מראובן – לא נשאר לו כבוד רק להתייחס (דברי הימים א ה'א), ואלה ארבעת בניו הם יורדי מצרים. ובני – משפחת אהרן נכרתה במצרים או במדבר, כי איננה נזכרת בפרשת פינחס (במדבר כ"ו: י"ב-ג'). וצחר – הוא זרח בני לוי – הזכיר אלה שני שבטים בתחלה בעבור שהם גדולים מלוי, כי לוי הוא העקר, כי לא בא לפרש עתה רק יחש משה ואהרן. והזכיר גרשון וקהת ומררי – כאשר נולדו, והם יורדי מצרים. והזכיר חיי לוי, ולא הזכיר חיי שאר השבטים, בעבור כבוד משה ואהרן.

Questions:

- 1) Why is this genealogy presented here?
- 2) Why does it stop at לוי?
- 3) Why are only specific people mentioned (e.g. קרח, פנחס, בני קרח) but not others?
- 4) Why are the lifespans of only קהת, לוי, and עמרם listed?

(3) בראשית מו, ח-יא

(ח) וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרָיִם יַעֲקֹב וּבָנָיו בְּכֹר יַעֲקֹב רְאוּבֵן: (ט) וּבְנֵי רְאוּבֵן חֲנוּךְ וּפְלִיא וְחֶצְרֹן וְכַרְמִי: (י) וּבְנֵי שִׁמְעוֹן יְמוּאֵל וְיָמִין וְאֶהֱד וְיָכִין וְצַחַד וְשָׂאוּל בְּדִהֲכַנְעֵנִית: (יא) וּבְנֵי לֵוִי גֵרְשׁוֹן קְהָת וּמְרָרִי:

(4) שמות א, א-ה

(א) וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרָיִם אֶת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ: (ב) רְאוּבֵן שִׁמְעוֹן לֵוִי וַיהוּדָה: (ג) יִשָּׂשכָר זְבֻלֹן וּבְנֵימָן: (ד) דָּן וְנַפְתָּלִי גָד וְאָשֶׁר: (ה) וַיְהִי כָּל־נַפְשׁ יִצְחָר יַעֲקֹב שִׁבְעִים נַפְשׁ וַיֹּסֶף הָיָה בְּמִצְרַיִם:

(5) רשב"ם שמות ו:ד

אלה ראשי בית אבותם - מפרש במכילתא: אילו שלשה שבטים שגינה אותם יעקב בעת צוואתו, ייחסם עתה הכתוב להודיע שחשובים הם. ולפי הפשט: עד משה ואהרן הוצרך לייחס כאן, ועד קרח ובני עוזיאל ופנחס הנזכרים לפנינו בתורה, לדעת מי הם הנזכרים לפנינו.

(6) ר' יוסף בכור שור שמות ו'

ויצוים אל בני ישראל - עתה חוזר לתחילת הדברים לסדר כל הדבר מתחילתו על הסדר. ומתחיל לספר כי ציום הקב"ה על ישראל להוציאם, ועל פרעה לרדותו, ומפרש מי הם, ומי תולדותם, וראש בית אבותם. והתחיל בראובן, ומנה עד שמגיע ללוי, ומשהגיע ללוי מונה זרעו של לוי, עד שמגיע למשה ואהרן, ואף בני אהרן, ואף פנחס ובני קרח, וכל ראשי אבות הלויים. ובני חברון לא מנה, ואף על פי שהיו לחברון בנים, כדכתיב משפחת החברוני, דשמה לא היו ראשי האבות. [ורבינו שמואל פירש: כי לכן לא מנה בני חברון, שלא {נזכרו} בשום מקום בתורה, שלא מנה אלא אותם שנזכרו בתורה, כגון בני עמרם, שהם משה ואהרן, ובני יצהר וקרח ובניו, שנזכרו בויקח קרח, ואגב קרח מנה אחיו. ובני עזיאל נזכרו דכתיב: ויקרא משה אל מישאל ואל אלצפן, ובני אהרן וגם פנחס נזכר אבל {בני} חברון ובני איתמר ובני משה לא נזכרו ולא מנאן. וגם פירש, שלכך מנה שנות לוי וקהת ועמרם כי כל דורות נימנו עד לוי, בבראשית עד נח, בנח עד אברהם, ואברהם ויצחק ויעקב נמנו שנותם, ועכשיו מנה משה ואהרן. הגה"ה.] ומנה שנותיו של לוי ושל קהת ושל עמרם שהיו אבותם של משה ואהרן, וגם מנה שנותם של משה ואהרן, ללמדך שלא היו בחורים כי זקנים היו כבר, וברצונם לא היו באים לעשות תחבולות הללו, אלא שהבחירם הקב"ה להוציא את בניו.

(7) טור הפירוש הארוך שמות ו:ד

אלה ראשי בית אבותם - אין הכוונה כאן ליחס אלא ללוי והזכיר ראובן ושמעון ולא התחיל בלוי שלא יהא נרא' שיהא לוי בכור היחס מכאן ואילך לכבוד משה ועל כן הקדים בראובן ושמעון ומ"מ קיצר בהם ולא הזכיר בהם אלא מיורדי מצרים אבל בלוי הזכיר תולדותיו ושנותיו ושני חיי קהת והזכיר מנין שנותיו כמו שדרשו רבותינו לידע שת' שנה של שיעבוד התחילו משנולד יצחק. ור' אברהם כתב שהזכיר שני חיי לוי לכבוד משה ואהרן ומטעם זה גם הזכיר שני חיי עמרם והזכיר ללוי גרשון וקהת ומררי ומייחס בני כל אחד ואחד מהם והוסיף ביצהר לייחס גם בני בניו שאמר ויקח עמרם את יוכבד דודתו לו לאשה כי הם עיקר כונת היחס והזכיר בני יצהר בשביל קרח שסופו לריב עם משה והזכיר בני קרח מה שלא עשה כן בבני נפג וזכיר על שם סופם שכתוב בהם ובני קרח לא מתו והזכיר גם בני עזיאל בשביל מישאל ואלצפן שהוזכרו במיתת נדב ואביהוא ובני חברון שלא נתחדש בהם שום מעשה לא חשש להזכיר כאן ייחוסם:

(8) כלי יקר שמות ו:ד

אלה ראשי בית אבותם - לפי שרצה ה' ליתן אורייתא תליתאה ע"י שבט משולש בהרבה מיני שילוש שנזכרו בגמ', (שבת פח) ע"כ התחיל לבדוק בראשי בית אבותם ומצא ראובן ד' משפחות, ושמעון ה' משפחות, ולוי ג' משפחות על כן פסל הראשונים ובחר בלוי המשולש פעמים. והמפרשים אמרו שהיה מחפש בראובן תחילה אם ימצא בבניו איש כלבבו הראוי לזה השליחות, כדרך שחפש שמואל הנביא בבני ישי, וילפינו חיפוש מחיפוש דהתם מה להלן פסל הראשונים עד אשר מצא איש כלבבו, כך רצה לחפש כאן בבני ראובן ושמעון ויחפש ולא מצא עד אשר תהה בקנקנו של לוי ומצא את אהרן ומשה, ושוב לא היה צריך לחפש.

(9) שמות ב, יא-יד

(יא) ויהיו בימים ההם וגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלתם וירא איש מצרי מכה איש עברי מאחיו: (יב) ויפן כה וכה וירא כי אין איש ויך את המצרי ויטמנהו בחול: (יג) ויצא ביום השני והנה שני אנשים עברים נצים ויאמר לרשע למה תכה רעך: (יד) ויאמר מי שמך לאיש שר ושפט עלינו הלהרגני אתה אמר כאשר הרגת את המצרי וירא משה ויאמר אכן נודע הדבר:

(10) מדרש רבה שמות ב

ביום השני והנה שני אנשים עברים נצים - זה דתן ואבירם

(11) ויקרא י:ד

ויקרא משה אל מישאל ואל אלצפן בני עזיאל דוד אהרן ויאמר אלהם קרבו שאו את אחיכם מאת פני הקדש אל מחוץ למחנה:

(12) דה"א ה:א

ובני ראובן בכוד ישראל כי הוא הפכו ובחללו יצועי אביו נתנה בכרתו לבני יוסף בן ישראל ולא להתישש לבכרה:

(13) במדבר טז:א

ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי ודתן ואבירם בני אליאב ואון בן פלת בני ראובן:

(14) במדבר כה, יא-יד

(יא) פינתם בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתו מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי: (יב) לכן אמר הנני נתן לו את בדיתי שלום: (יג) והיתה לו ולזרעו אחיו ברית כהנת עולם תחת אשר קנא לאלהיו וכפר על בני ישראל: (יד) ושם איש ישראל המכה אשר הכה את המדינית זמרי בן סלוא נשיא בית אב לשמעני:

(15) במדבר לב, א-ו

(א) ומקנהו רב היה לבני ראובן ולבני גד עצים מאד ויראו את ארץ יעזר ואת ארץ גלעד והנה המקום מקום מקנה: (ב) ויבאו בני גד ובני ראובן ויאמרו אל משה ואל אלעזר הכהן ואל נשיאי העדה לאמר: (ג) עטרות ודיבן ויעזר ונמרה וחשבון ואלעלה וששם ונבו ובעז: (ד) הארץ אשר הכה ה' לפני עדת ישראל ארץ מקנה הוא ולעבדיך מקנה: (ה) ויאמרו אם מצאנו חן בעיניך יתן את הארץ הזאת לעבדיך לאחזה אל תעברנו את הירדן: (ו) ויאמר משה לבני גד ולבני ראובן האחיכם יבאו למלחמה ואתם תשבו פה: